

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๑๘๖๔

สำนักงานรัฐมนตรี (50)
กระทรวงอุตสาหกรรม
รับที่ 2588
วันที่ ๒๐ ก.ค. ๒๕๖๑

สรอ.
รับที่ ๒362
วันที่ 18.06
เวลา 2.0 ก.ค. 2561

กยพ.สปอ.
685 (2923)
วันที่ 25 ก.ค. 2561
เวลา 13.20 น.

นักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่เนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

กก.สปอ.
รับที่ 18275
วันที่ 24 ก.ค. 61
เวลา 14.25 น.

เรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๐๙๕๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ตามที่ได้ขอให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบทั้ง ๓ ข้อ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการดำเนินโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ไปพิจารณาความเหมาะสมเพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดเพิ่มเติมในการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีของหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐด้วย เพื่อส่งเสริมให้การขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. ให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ ที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วน รวมทั้งบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติก เช่น การใช้ถุงพลาสติก ใส่สินค้าเท่าที่จำเป็นและกระตุ้นให้ผู้ซื้อสินค้านำถุงผ้ามาใส่สินค้าเอง การให้ส่วนลดราคาสินค้า หรือมาตรการอื่น ๆ กรณีที่ลูกค้าไม่ใช้ถุงพลาสติก เป็นต้น

๔. ให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแนวทางกำหนดมาตรการทางการเงินหรือการคลังในการสนับสนุนผู้ประกอบการหรือประชาชนที่สามารถลดปริมาณการใช้พลาสติกที่จะกลายเป็นขยะตกค้างที่ย่อยสลายได้ยาก เช่น การให้สิทธิพิเศษเพื่อลดหย่อนภาษีได้ เป็นต้น

จึงเรียนยืนยันมา

รวอ. มีข้อสั่งการให้ ปกอ. โปรดพิจารณา

ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

13/ค.ค. ๒๕๖๑

(นายสมบูรณ์ ชินดีเย็น)

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการแทน

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
24 ก.ค. 2561 (25)

2/ค.ค. ๒๕๖๑

(นายปัญญาพล ศรีแสงแก้ว)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรียน กลุ่มพัฒนาโครงการฯ

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๔ (ภูริดา) ๑๕๓๒ (ปภัสรา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th (๔๔ ๐๙-๐๗-๙๑)

(นางสาวณัฐนิชา เนตยสุภา)

ผอ.กยพ.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๒๐๕๕๖

สำนักงานรัฐมนตรี(๗๒)
กระทรวงอุตสาหกรรม
รับที่ 2469
วันที่ ๑๒ กค ๒๕๖๑

ลร.อ.
รับที่ 2266
วันที่ 17.33 น.
เวลา 1.2 กค. 2561

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๔/๑๖๐๓ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรีโดยด่วนด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ วรณรัตน์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

/รณ ๕๕๖.

(นายสมบุรณ์ ยินดียั่งยืน)
รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการแทน
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

กองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๔ (สุริดา)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๖๔

www.soc.go.th

R13-07-61

เรียน ปกอ.

ร.อ. มีข้อสั่งการให้ ปกอ. โปรดพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

รณ
(นายสุวิทย์ ต่อศิริสุข)
ลร.อ. (๒๓๖๑)

เรียน กรมพาณิชย์
เพื่อโปรดพิจารณา

ณัฐพงศ์ พส/ท, กค.๑๙
(นางสาวณัฐธิญา เนตยสุภา)
ผอ.กยผ.

ความที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๔/ ๑๖๐๓

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่เสนอ

รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการจัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ ประกอบกับนายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ กรณีผลการประชุมชยะทะเลระดับอาเซียน เรื่อง การลดปริมาณขยะทะเลในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วน รวมทั้งบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติกเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี ที่ผ่านมา มีการนำพลาสติกและโฟมมาใช้มากขึ้นในรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ต่างๆ มากขึ้น จากสถิติพบว่า ประเทศไทย

/มีการบริโภค...

กระดาษนี้ผลิตจากเยื่อเวียนทำใหม่ ร้อยละ ๑๐๐

มีการบริโภคพลาสติกหุ้ม จำนวน ๔๕,๐๐๐ ล้านใบต่อปี โฟมบรรจุอาหาร จำนวน ๖,๗๕๘ ล้านใบต่อปี แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว จำนวน ๙,๗๕๐ ล้านใบ ซึ่งพลาสติกและโฟมเหล่านี้เป็นวัสดุที่ย่อยสลายยาก เมื่อไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้องภายหลังการบริโภคซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล โดยพบว่ามีถุงพลาสติก ร้อยละ ๑๘ และ โฟมบรรจุอาหาร ร้อยละ ๙ ในขยะทะเลไทย และมีแนวโน้มในการเกิดการรั่วไหลของสารปรุ่่งแต่งหรือสารประกอบที่ใช้ในการผลิตพลาสติกและโฟมที่ใช้บรรจุอาหาร ซึ่งอาจเป็นพิษและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงจัดทำโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อเป็นการบูรณาการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติก จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการเลิกใช้พลาสติกที่เห็นผลเป็นรูปธรรม ได้แก่ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ การลดใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า มาตรการชายหาดปลอดบุหรี่ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล การติดตั้งหุ่นลอยดักขยะปากแม่น้ำและคลองเพื่อลดปริมาณขยะลงทะเล การเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มหรือแคปซีล (Cap Seal) ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถลดขยะพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มได้ถึง ๒,๖๐๐ ล้านชิ้นต่อปี หรือคิดเป็นน้ำหนัก ๕๒๐ ตันต่อปี และการลด คัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงานภายในกระทรวงฯ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานทั่วประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมลดใช้ถุงพลาสติกหุ้มและงดใช้โฟมบรรจุอาหารอย่างต่อเนื่องต่อไป และจัดทำโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เป็นโครงการหนึ่งในการดำเนินการตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ ดังนั้น จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงานภาครัฐ ในการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อให้เกิดการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรเสนอเรื่องดังกล่าวเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

/๔. สำระสำคัญ...

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ แนวคิดของโครงการ

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอย ถุงพลาสติกหูหิ้ว และโฟมบรรจุอาหารในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน

๔.๒ หลักการของโครงการ

๔.๒.๑ ร่วมบูรณาการทุกหน่วยงานภาครัฐ

๔.๒.๒ ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๔.๓ กิจกรรมภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ประกอบด้วย ๕ กิจกรรม ดังนี้

๔.๓.๑ กิจกรรม : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

๑) แนวคิด : ให้งานภาครัฐของทุกกระทรวงมีการดำเนินกิจกรรมการลดคัดแยกขยะมูลฝอยภายในหน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและภาคเอกชน

๒) พื้นที่ดำเนินการ : หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ

๓) กลุ่มเป้าหมาย : ข้าราชการทั่วประเทศ

๔.๓.๒ กิจกรรม : รณรงค์ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

๑) แนวคิด : ส่งเสริมห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ตลาดสด ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหาร รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ผู้บริโภค เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้บรรจุภัณฑ์หรือภาชนะที่ใช้ซ้ำได้

๒) พื้นที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

๓) กลุ่มเป้าหมาย : ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ตลาดสด ประชาชน

๔.๓.๓ กิจกรรม : การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๑) แนวคิด : ไม่นำถุงพลาสติกหูหิ้วและโฟมบรรจุอาหาร น้ำดื่มบรรจุขวดที่มีแคปซูลเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ และลดใช้แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

๒) พื้นที่ดำเนินการ : อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ

๓) กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป

๔.๓.๔ กิจกรรม : ทำความดีด้วยหัวใจงดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์

๑) แนวคิด : กลุ่มเป้าหมายลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว งดใช้โฟมบรรจุอาหาร และคัดแยกขยะมูลฝอยภายในสวนสัตว์ โดยเริ่มงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่สวนสัตว์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

/๒) พื้นที่ดำเนินการ...

๒) พื้นที่ดำเนินการ : ๘ พื้นที่ ได้แก่ สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์อุบลราชธานี สวนสัตว์ขอนแก่น และเขื่อนจำรุงสุรินทร์

๓) กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เด็กนักเรียน นักท่องเที่ยว

๔.๓.๕ กิจกรรม : การจัดการขยะบกสู่ขยะทะเล ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล

๑) แนวคิด : การลดปริมาณขยะทะเล ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล

๒) พื้นที่ดำเนินการ : เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า เกาะสีชัง เกาะพิพิดอน และตลาดในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล

๓) กลุ่มเป้าหมาย : ตลาด ชุมชน

๔.๔ การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการ

๔.๔.๑ รัฐบาลดำเนินการขับเคลื่อนการคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ข้าราชการดำเนินการเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและภาคเอกชน

๔.๔.๒ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างกระแสให้กับประชาชน ผู้ประกอบการ รวมทั้งจัดทำ Website/Application ข้อมูลการคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารทั่วประเทศ

๔.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๕.๑ ข้าราชการ จำนวน ๒.๕๓ ล้านคน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานให้กับประชาชนและหน่วยงานเอกชน

๔.๕.๒ อาคารสำนักงานของหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๔.๕.๓ ปริมาณขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐลดลงร้อยละ ๕ หรือคิดเป็น ๑๑,๒๒๕ ตันต่อปี

๔.๕.๔ หน่วยงานภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ ๑๗ ล้านบาทต่อปี

๔.๕.๕ ปริมาณขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้จากหน่วยงานภาครัฐ ก่อให้เกิดรายได้ ๕๖ ล้านบาทต่อปี ซึ่งสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๒๖,๖๓๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

๔.๕.๖ ปริมาณพลาสติกหูหิ้ว ลดลง จำนวน ๔,๐๐๐ ล้านใบต่อปี

๔.๕.๗ ปริมาณโฟมบรรจุอาหาร ลดลง จำนวน ๑,๐๐๐ ล้านชิ้นต่อปี

๔.๕.๘ ปริมาณแก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ลดลง จำนวน ๓๐ ล้านใบต่อปี

๔.๕.๙ ปริมาณพลาสติกหูหิ้ว โฟมบรรจุอาหาร และแก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ที่ลดลงเมื่อนำไปรีไซเคิลก่อให้เกิดรายได้ จำนวน ๒ ล้านบาทต่อปี และหน่วยงานภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดการได้ จำนวน ๖ ล้านบาทต่อปี

/๕. ข้อเสนอ...

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบให้ดำเนินโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

๕.๒ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ดังนี้

๕.๒.๑ กิจกรรม : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

๑) มอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐ ร่วมมือในการดำเนินงานพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัววัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๓) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการประเมิน

๕.๒.๒ กิจกรรม : รณรงค์ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก มอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยดำเนินงานพร้อมกันทั่วประเทศ

๕.๓ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษเป็นเจ้าภาพหลักในการติดตามผลและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนันตพร กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๙๒-๙

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๙๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ beabizz@hotmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ) โทร ๕๐๖๗
ที่ นร.๐๔๐๓(กร.๑)/ ๖๕๑๕ /๒๕๖๑ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑
เรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอเรื่อง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี

โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลกำหนดวิสัยทัศน์ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้กำหนดยุทธศาสตร์ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบ ต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ ประกอบกับนายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ กรณีผลการประชุมขยะทะเลระดับอาเซียน เรื่อง การลดปริมาณขยะทะเล ในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region) ให้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วน รวมทั้งบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติก เพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม

ในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี ที่ผ่านมามีการนำพลาสติกและโฟมมาใช้มากขึ้นในรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ มากขึ้น จากสถิติ พบว่า ประเทศไทยมีการบริโภคถุงพลาสติกหิ้ว ๔๕,๐๐๐ ล้านใบต่อปี โฟมบรรจุอาหาร ๖,๗๕๘ ล้านใบต่อปี แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ๙,๗๕๐ ล้านใบ ซึ่งพลาสติกและโฟมเหล่านี้เป็นวัสดุ ที่ย่อยสลายยากเมื่อไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้อองภายหลังการบริโภคซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและ ทางทะเล โดยพบว่ามีถุงพลาสติก ร้อยละ ๑๘ และ โฟมบรรจุอาหาร ร้อยละ ๙ ในขยะทะเลไทย และมีแนวโน้ม ในการเกิดการรั่วไหลของสารปรุงแต่งหรือสารประกอบที่ใช้ในการผลิตพลาสติกและโฟมที่ใช้บรรจุอาหาร ซึ่งอาจเป็นพิษและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากขยะพลาสติก ที่ผ่านมากระทรวงฯ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการเลิกใช้พลาสติกที่เห็นผลเป็นรูปธรรม ได้แก่ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ การลดใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า มาตรการชายหาดปลอดบุหรี่ ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล การติดตั้งหุ่นลอยดักขยะปากแม่น้ำและคลองเพื่อลดปริมาณขยะลงทะเล การเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มหรือแคปซูล (Cap Seal) ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถลดขยะพลาสติกหุ้มฝาขวด น้ำดื่มได้ถึง ๒,๖๐๐ ล้านชิ้นต่อปี หรือคิดเป็นน้ำหนัก ๕๒๐ ตันต่อปี และการลด คัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ภายในกระทรวงฯ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานทั่วประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อน การดำเนินกิจกรรมลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารอย่างต่อเนื่องต่อไป กระทรวงฯ จึงจัดทำ โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขยะพลาสติกของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ลดใช้ถุงพลาสติกหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ข้าราชการ จำนวน ๒.๕๓ ล้านคน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย
- ๓.๒ อาคารสำนักงานของหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ มีการดำเนินกิจกรรมการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย
- ๓.๓ ขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐลดลง ร้อยละ ๕
- ๓.๔ มีการลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหาร ในพื้นที่ตลาดสด จำนวน ๗,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศ

๔. พื้นที่ดำเนินการ

๗๗ จังหวัด ทั่วประเทศ

๕. หน่วยงานดำเนินการ

ทุกหน่วยงานภาครัฐ

๖. ขอบเขตการดำเนินงาน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน ทั่วประเทศ โดยมีกิจกรรมภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ประกอบด้วย ๕ กิจกรรม ดังนี้

๖.๑ กิจกรรม : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ (เอกสารแนบ ๑)

แนวคิด : ให้หน่วยภาครัฐของทุกกระทรวงมีการดำเนินกิจกรรมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยภายในหน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและภาคเอกชน

พื้นที่ดำเนินการ : หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย : ข้าราชการทั่วประเทศ

๖.๒ กิจกรรม : รณรงค์ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก (เอกสารแนบ ๒)

แนวคิด : ส่งเสริม ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ตลาดสด ลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหาร รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนผู้บริโภค เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้บรรจุภัณฑ์หรือภาชนะที่ใช้ซ้ำได้

พื้นที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย : ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ตลาดสด ประชาชน

๖.๓ กิจกรรม : การลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ (เอกสารแนบ ๓)

แนวคิด : ไม่นำถุงพลาสติกหิ้วและโฟมบรรจุอาหาร น้ำดื่มบรรจุขวดที่มีแคปซูลเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ และลดใช้แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

พื้นที่ดำเนินการ : อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป

- ๖.๔ กิจกรรม : การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่สวนสัตว์ (เอกสารแนบ ๔)
แนวคิด : กลุ่มเป้าหมายลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว งดใช้โฟมบรรจุอาหาร และคัดแยกขยะมูลฝอยภายในสวนสัตว์ โดยเริ่มงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่สวนสัตว์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑
พื้นที่ดำเนินการ : ๘ พื้นที่ ดังนี้ สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์อุบลราชธานี สวนสัตว์ขอนแก่น และคชอาณาจักรสุรินทร์
กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เด็กนักเรียน นักท่องเที่ยว
- ๖.๕ กิจกรรม : การจัดการขยะบกูกูขยะทะเล ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล (เอกสารแนบ ๕)
แนวคิด : การลดปริมาณขยะทะเล ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล
พื้นที่ดำเนินการ : เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า เกาะสีชัง เกาะพิพิดอน และตลาดในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล
กลุ่มเป้าหมาย : ตลาด ชุมชน

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ ข้าราชการ จำนวน ๒,๕๓ ล้านคน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานให้กับประชาชนและหน่วยงานเอกชน
- ๙.๒ อาคารสำนักงานของหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์
- ๙.๓ ปริมาณขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐลดลงร้อยละ ๕ หรือคิดเป็น ๑๑,๒๒๕ ตันต่อปี
- ๙.๔ หน่วยงานภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ ๑๗ ล้านบาทต่อปี
- ๙.๕ ปริมาณขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้จากหน่วยงานภาครัฐ ก่อให้เกิดรายได้ ๕๖ ล้านบาทต่อปี ซึ่งสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๒๖,๖๓๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า
- ๙.๖ ปริมาณพลาสติกถุงหูหิ้ว ลดลง ๔,๐๐๐ ล้านใบต่อปี ปริมาณโฟมบรรจุอาหาร ลดลง ๑,๐๐๐ ล้านชิ้นต่อปี และปริมาณแก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ลดลง ๓๐ ล้านใบต่อปี
- ๙.๗ ปริมาณพลาสติกถุงหูหิ้ว โฟมบรรจุอาหาร และแก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ที่ลดลงเมื่อนำไปรีไซเคิลก่อให้เกิดรายได้ ๒ ล้านบาทต่อปี และหน่วยงานภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดการได้ ๖ ล้านบาทต่อปี

๑๐. การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการ

๑๐.๑ รัฐบาลดำเนินการขับเคลื่อนการคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ข้าราชการดำเนินการเป็นแบบอย่างแก่ภาคเอกชน และประชาชน

๑๐.๒ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างกระแสให้กับประชาชน ผู้ประกอบการ รวมทั้งจัดทำ Website/Application ข้อมูลการการคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร ทั่วประเทศ

๑๑. การรายงานผลและตรวจติดตามประเมินผล

เพื่อให้รายงานผล ตรวจติดตามและประเมินผลโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มีประสิทธิภาพและอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่า และยั่งยืนต่อไป จึงจัดให้มีระบบรายงานผลและตรวจติดตามประเมินผลให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑๑.๑ การรายงานการจัดพิธีเปิดการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในตลาดสด ทั่วประเทศ ภายหลังเสร็จสิ้นการจัดพิธีเปิดงาน อาทิ จำนวนตลาด จำนวนคนที่มาใช้บริการในตลาด จำนวนถุงพลาสติกหูหิ้ว จำนวนกล่องโฟม และรูปแบบกิจกรรม

๑๑.๒ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษเป็นเจ้าภาพหลัก ในการรวบรวมผลการดำเนินงานและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นรายไตรมาส

๑๑.๓ มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในแต่ละเขตตรวจราชการเป็นผู้ตรวจติดตาม ให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นการดำเนินกิจกรรม : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน ภาครัฐ ให้สอดคล้องกับแนวทางนโยบายของรัฐบาลและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม”

กิจกรรม : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี เนื่องมาจากการขาดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดองค์ความรู้และจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหา และการจัดการขยะมูลฝอย ทุกภาคส่วนจึงไม่ให้ความสำคัญที่จะลด และคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ปริมาณขยะมูลฝอยจึงเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ๒๗.๓๗ ล้านตัน โดยมีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยเพียง ๘.๑๕ ล้านตัน หรือร้อยละ ๓๑ เท่านั้น

ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ตามที่กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยใช้แนวทางการลดการเกิดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ด้วยการคัดแยก และนำกลับไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและการกำจัดขยะมูลฝอยที่ปลายทาง และ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในคราวการประชุม ครั้งที่ ๔ /๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบโครงการลดขยะพลาสติกและกล่องโฟมในสถานที่ราชการเป็นหนึ่งในโครงการ Quick Win ที่ต้องขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จึงได้จัดทำแนวทางการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องส่งกำจัดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งไปกำจัดของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลดการทิ้งแก้วพลาสติก ใช้ครั้งเดียวทิ้งและถุงพลาสติกหูหิ้วของหน่วยงาน ร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับการทิ้งแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง และถุงพลาสติกหูหิ้วของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในหน่วยงาน โดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้

๑. มาตรการปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ

๑.๑ ควรจัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” ขึ้น เพื่อสร้างความตระหนัก และความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่าย โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นประธานเพื่อสะท้อนถึง ความสำคัญของการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน

๑.๒ ตรวจสอบปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน เพื่อทราบถึงปริมาณและองค์ประกอบของ ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องส่งกำจัด จำนวน ถึงขยะที่มี และถุงสำหรับรองรับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท

๑.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรี ภายใต้แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) โดยให้มีความชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาในการปฏิบัติ รวมถึงการติดตาม

ผลการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางและกรอบให้บุคลากรของแต่ละหน่วยงานถือเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด

๑.๔ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย

๑.๕ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหน่วยงาน

๑.๖ ติดตามประเมินผล เพื่อทราบความก้าวหน้า และทิศทางการดำเนินงานของแผนงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายและกรอบเวลาของแผนงาน ทราบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน พัฒนามาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย ให้เข้มข้นขึ้นหรือยืดหยุ่นลงตามความเหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์ข้อจำกัดเพื่อหาทางแก้ไขมาตรการนั้น หรือการยกเลิกในกรณีที่ไม่เหมาะสมหรือไม่คุ้มค่า

๒. มาตรการปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยระยะเร่งด่วน

๒.๑ ดำเนินการเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่ส่งกำจัด และขยะพลาสติกที่ทิ้งในหน่วยงานทุกวัน

๒.๒ จัดกิจกรรมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด คัดแยกขยะมูลฝอย และลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งให้เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน

๒.๓ รายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

๓. มาตรการปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยระยะสั้น

เป็นมาตรการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้สะดวกในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน รวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการกำจัดขยะมูลฝอย ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน โดยไม่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติม แต่อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกัน จึงเห็นควรกำหนดให้มีตัวชี้วัด (Key Performance Index : KPI) “ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นหนึ่งในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการต่อไป โดย

๑) ให้ทุกหน่วยงานของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อเป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความเสมอภาคระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กำหนดให้ “ผลการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัววัดประสิทธิภาพของปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บริหารระดับสูงของทุกหน่วยงาน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๓) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการประเมิน

๔) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าภาพหลักในการติดตามผลและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบ

๓.๑ มาตรการปฏิบัติการลดขยะมูลฝอย

๓.๑.๑ ห้องประชุม

- ๑) จัดเตรียมไฟล์ข้อมูลให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถดาวน์โหลดได้จากอินเทอร์เน็ต หรือใช้จัดพิมพ์เอกสารทั้งสองหน้า หรือใช้เอกสารเท่าที่จำเป็น
- ๒) ควรให้บริการเครื่องดื่มและอาหารว่างที่สร้างขยะมูลฝอยน้อยขึ้น เช่น เครื่องดื่มชา กาแฟ ให้ใช้แบบบรรจุขวดสำหรับดักขง งดใช้แบบซอง
- ๓) จัดบริการน้ำดื่มในเหยือกพร้อมแก้วเปล่า หากจำเป็นต้องใช้น้ำดื่มบรรจุขวดในกรณีที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก ควรเลือกใช้น้ำดื่มบรรจุขวดที่ไม่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด (Plastic Bottle Cap Seal)
- ๔) เลือกใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับเป็นวัสดุใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น ใบตอง หรือพลาสติกที่สังเคราะห์จากพืชธรรมชาติ กระดาษ งดใช้โฟมและพลาสติกในการตกแต่งสถานที่

๓.๑.๒ สำนักงาน

- ๑) การอบรมให้ความรู้ เรื่องการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับบุคลากรของหน่วยงาน รวมถึงพนักงานทำความสะอาด
- ๒) การประชาสัมพันธ์ลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เสี่ยงตามสาย Facebook วิทยุ บอร์ดนิทรรศการ
- ๓) ใช้กระดาษสองหน้าเพื่อลดการใช้กระดาษในสำนักงาน และคัดแยกกระดาษที่ใช้แล้ว ออกเป็นกระดาษ A4 และกระดาษอื่น ๆ เพื่อง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล
- ๔) เลือกใช้วัสดุสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๓ โรงอาหาร/ร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน

- ๑) กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ปลอดโฟม โดยการออกนโยบายและกำหนดให้ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารและร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน งดใช้โฟมบรรจุอาหาร ด้วยการใช้ภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ เช่น ปิ่นโต กล่องข้าว หรือบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น ใบตอง กระดาษ และห้ามมิให้นำโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในหน่วยงาน
- ๒) กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ลดการใช้ถุงพลาสติกแบบหิ้ว โดยการออกนโยบาย และกำหนดให้ผู้ประกอบการและร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน ลดการแจกถุงพลาสติกหิ้วสำหรับใส่สินค้า และรณรงค์ให้บุคลากรในหน่วยงานใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าแทนการใช้ถุงพลาสติกแบบหิ้วในการใส่สินค้า
- ๓) ใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้แทนการใช้วัสดุที่ใช้ครั้งเดียว เช่น การใช้แก้วน้ำแทน แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง สร้างแรงจูงใจโดยการลดราคาหรือทำบัตรสะสมแต้มสำหรับผู้ที่น่าแก้วส่วนตัว มาชื้อน้ำในโรงอาหาร

๓.๑.๔ บริเวณพื้นที่โดยรอบของหน่วยงาน

มีการประกาศเพื่อให้บุคคลทั่วไปทราบถึงนโยบายของหน่วยงาน เช่น ถ้าหน่วยงานกำหนดให้ภายในหน่วยงานเป็นพื้นที่ปลอดโฟม ให้มีการติดประกาศและขอความร่วมมือไม่ให้บุคลากรรวมถึงบุคคลภายนอกนำโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในพื้นที่ เป็นต้น

๓.๒ มาตรการปฏิบัติการค้าคัดแยกขยะมูลฝอย

๓.๒.๑ คำจำกัดความ

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน จะมี ๔ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป

๑) ขยะอินทรีย์ หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ เช่น เศษอาหาร เศษพืช ผัก ผลไม้ ฯลฯ

๒) ขยะรีไซเคิล หมายถึง ขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ ฯลฯ

๓) ขยะอันตราย หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ น้ำยาล้างห้องน้ำ ฯลฯ ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัดหรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

๔) ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายตามธรรมชาติได้ยาก หรือนำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน เช่น ถุงขนมขบเคี้ยว ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถุงพลาสติก กล่องโฟม หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ของครีมเทียม และของน้ำตาล ฯลฯ

การคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะมูลฝอยเป็น ๔ ประเภทตามนี้ แต่ให้คัดแยกตามความเหมาะสมในการจัดการของแต่ละหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่เริ่มดำเนินการอาจจะแยกขั้นต่ำเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป ซึ่งการแยกรูปแบบนี้จะนำขยะอินทรีย์ และขยะทั่วไปทิ้งรวมในถังขยะทั่วไปเพื่อส่งไปกำจัดแบบวันต่อวัน

๓.๒.๒ การจัดวางถังขยะ

ฝ่ายอาคารสถานที่ของหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบให้มีให้มีการจัดเตรียมถังขยะ อุปกรณ์ ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และถุงบรรจุขยะมูลฝอย พร้อมทั้งติดป้ายระบุประเภทของขยะมูลฝอยให้ชัดเจน และจัดเตรียมให้เพียงพอกับการใช้งาน ดังนี้

๓.๒.๒.๑ ห้องประชุม

๑) จัดเตรียมภาชนะเพื่อรองรับแผ่นพับ ใบปลิว หรือเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ร่วมประชุม ไม่ต้องการบริเวณทางออก เพื่อนำไปใช้ซ้ำหรือรวบรวมไปจำหน่าย

๒) จัดให้มีภาชนะเพื่อรองรับการแยกเศษอาหาร เครื่องดื่ม เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดทิ้ง

๓.๒.๒.๒ สำนักงาน

๑) จัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอย โดยอย่างน้อยควรมีการแยกออกเป็นขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย

๒) ตั้งถังขยะทั่วไปไว้คู่กับถังขยะรีไซเคิลอย่างน้อยชั้นละ ๑ จุด โดยขยะทั่วไป ให้เก็บทุกวันไปยังสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอยเพื่อรอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปกำจัด สำหรับขยะรีไซเคิล ให้เก็บรวบรวมเพื่อนำไปจำหน่าย

๓) ตั้งถังขยะอันตรายไว้ ณ จุดที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น บริเวณหน้าห้องน้ำ าลา เพียงจุดเดียวในอาคารและแจ้งให้บุคลากรทุกคนในหน่วยงานทราบ และมีเมื่อมีปริมาณมากแล้วให้ส่งต่อ ใหหน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปกำจัด

๔) จัดภาชนะรองรับกระดาษที่มีการใช้เพียงหน้าเดียว เพื่อใช้ซ้ำเป็นกระดาษสองหน้า สำหรับกระดาษที่ใช้ทั้งสองหน้าแล้ว รวบรวมนำไปขายพร้อมกับขยะรีไซเคิลอื่น ๆ

๓.๒.๒.๓ โรงอาหาร/ร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน

การคัดแยกขยะมูลฝอยในโรงอาหาร ควรแยกเศษอาหาร น้ำและน้ำแข็ง ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป ลงในภาชนะรองรับตามประเภทของขยะมูลฝอยที่กำหนดเพื่อง่ายและสะดวกต่อการนำไป ใช้ประโยชน์หรือกำจัด

๓.๒.๒.๔ บริเวณพื้นที่โดยรอบหน่วยงาน

๑) จัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยสำหรับให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ โดยอย่างน้อยควรมีการแยกออกเป็นขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป

๒) ภาชนะที่จัดเพื่อรองรับขยะมูลฝอยแยกประเภทควรมีลักษณะกลมกลืนกับ บริเวณและพื้นที่

๓) ติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์จุดทิ้งขยะและวิธีการทิ้งให้ถูกต้อง และเพื่อ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ามาในพื้นที่ทราบ

๓.๒.๒.๕ สถานที่เก็บกักขยะมูลฝอย

๑) ควรตั้งในสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหลังคาป้องกันฝนไม่ให้สาดเข้าด้านใน มีผนังหรือฉากกันเพื่อไม่ให้เกิดทัศนอุจาด และมีพื้นที่เพียงพอให้รถเก็บขยะสามารถเข้ามาเก็บขยะมูลฝอยได้ โดยง่าย

๒) ควรมีพื้นที่และภาชนะเพียงพอสำหรับการเก็บกักขยะมูลฝอยอย่างน้อย ๓ เท่า ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

๓) ควรทำความสะอาดสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้ เป็น แหล่งสะสมของเชื้อโรคและสัตว์รบกวน

๔) ขยะอินทรีย์ ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกัน สัตว์รบกวน ถ้ามีการนำไปใช้ประโยชน์หลายรูปแบบควรมีการติดป้ายระบุอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถนำไป ใช้ประโยชน์ได้ง่ายขึ้น โดยขยะอินทรีย์ควรเก็บขนออกเพื่อไปใช้ประโยชน์วันต่อวันเพื่อป้องกันปัญหา สัตว์รบกวน เชื้อโรค และกลิ่น

๕) ขยะรีไซเคิล ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับขยะรีไซเคิลประเภทต่าง ๆ ที่มี การติดป้ายระบุอย่างชัดเจน เช่น ขวดพลาสติกใส กระจองเครื่องดื่มที่ทำจากอะลูมิเนียม ขวดแก้ว เป็นต้น และมีการจัดแบ่งพื้นที่หรือทำที่กันแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภทไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้สะดวกในการขนย้าย ไปจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าต่อไป

๖) ขยะอันตราย ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับขยะอันตรายประเภทต่าง ๆ ที่มีการติดป้ายระบุอย่างชัดเจน เช่น ถ่านไฟฉาย กระจองสเปรย์ หลอดไฟ เป็นต้น ดัน และมีการจัดแบ่งพื้นที่

หรือทำที่กันแยกขยะอันตรายแต่ละประเภทไว้โดยเฉพาะ เพื่อป้องกันการเกิดปฏิกิริยาของขยะอันตรายที่เก็บไว้กับขยะมูลฝอยอื่นซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ หากมีการจัดเก็บอย่างไม่ถูกต้อง

๗) ขยะทั่วไป ควรมีสถานที่เก็บรวบรวมขยะทั่วไปอย่างน้อยตามที่กำหนดว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของอาคารสถานที่และสถานบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีขนาดประมาณ ๒ เมตร x ๓ เมตร และเพียงพอที่จะสามารถรองรับปริมาณขยะมูลฝอยอื่น ๆ ได้ประมาณ ๓ วัน

๓.๒.๓ การคัดแยกขยะมูลฝอย

การคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

ลำดับ	ชนิดของขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสานงาน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่
๑	เศษอาหารจากการประกอบอาหารของผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการแยกเศษอาหารรวบรวมไว้ในภาชนะที่กำหนด	ผู้ประกอบการในโรงอาหาร	จุดรวบรวมเศษอาหาร	ผู้ประกอบการในโรงอาหาร	ฝ่ายอาคารสถานที่	จัดให้มีเอกชนดำเนินการเก็บขนเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์	บริษัทเอกชน	ทุกวัน
๒	เศษอาหารจากการรับประทานอาหารในห้องอาหาร	เจ้าหน้าที่ทุกคนแยกเศษอาหารรวบรวมไว้ในภาชนะที่กำหนด	เจ้าหน้าที่ทุกคน	จุดรวบรวมเศษอาหาร	พนักงานทำความสะอาด	ฝ่ายอาคารสถานที่	จัดให้มีเอกชนดำเนินการเก็บขนเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์	บริษัทเอกชน	ทุกวัน
๓	ขวดแก้ว	แยกทิ้งลงภาชนะรองรับตามที่ระบุไว้	เจ้าหน้าที่ทุกคน	สถานที่เก็บรวบรวมขยะรีไซเคิล	พนักงานทำความสะอาด	ฝ่ายอาคารสถานที่	ขายให้ผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า	พนักงานทำความสะอาด	๑ ครั้ง/สัปดาห์
๔	กระดาษคอมพิวเตอร์ที่ใช้แล้ว	ทิ้งลงในภาชนะรองรับ	เจ้าหน้าที่ทุกคน	แต่ละส่วนงานดำเนินการแยกเก็บรวบรวมเอง	แต่ละส่วนงาน	แต่ละส่วนงาน	ขายให้ผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า	แต่ละส่วนงาน	๑ ครั้ง/เดือน
๕	ขวดเครื่องดื่มที่ทำจากพลาสติกใส (PET)	เทเครื่องดื่มออกให้หมดแยกทิ้งลงภาชนะรองรับตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ทุกคน	สถานที่เก็บรวบรวมขยะรีไซเคิล	พนักงานทำความสะอาด	ฝ่ายอาคารสถานที่	ขายให้ผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า	พนักงานทำความสะอาด	๑ ครั้ง/สัปดาห์

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสานงาน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่
๖	๖.๑ พลาสติกอื่น ๆ ที่สามารถ นำกลับไป รีไซเคิลได้	เทอาหารและ เครื่องดื่ม ออกให้หมด แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะรีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด	๑ ครั้ง/ สัปดาห์
	๖.๒ พลาสติกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถ นำกลับไป รีไซเคิลได้			สถานที่เก็บ เก็บกัก ขยะทั่วไป	พนักงาน ทำความสะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	ทุกวัน
๗	กระป๋อง เครื่องดื่ม ที่ทำจาก อะลูมิเนียม	เทเครื่องดื่ม ออกให้หมด แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะรีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด	๑ ครั้ง/ สัปดาห์
							ส่งให้ โครงการ บริจาค อะลูมิเนียม เพื่อจัดทำ ขาเทียม พระราชทาน	โครงการ บริจาค อะลูมิเนียม เพื่อจัดทำ ขาเทียม พระราชทาน	๑ ครั้ง/ ๓ เดือน
๘	กระป๋องเหล็ก	แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ ระบุไว้	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะรีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด	๑ ครั้ง/ สัปดาห์
๙	แบตเตอรี่ โทรศัพท์ มือถือและ แบตเตอรี่ ที่สามารถอัด ประจุไฟใหม่ได้ ทุกชนิด	แยกทิ้งลงใน ถังขยะอันตราย หรือจุดที่ กำหนด	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับ ขยะอันตราย	พนักงาน ทำความสะอาด/ ฝ่ายอาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
							จัดส่งไปให้ โครงการที่รับ เพื่อนำไป Recycle	โครงการ ที่รับเพื่อ นำไป Recycle	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๐	หลอดฟลูออ-เรส เซนต์ ชนิดตรง และไม่แตกหัก	แยกทิ้งลงใน ถังขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับ ขยะอันตราย	พนักงาน ทำความสะอาด/ ฝ่ายอาคาร	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสานงาน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่
					สถานที่		จัดส่งไปให้ โครงการที่รับ เพื่อนำไป Recycle	โครงการที่ รับเพื่อ นำไป Recycle	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๑	ถ่านไฟฉาย ทุกขนาดที่ ไม่สามารถอัด ประจุไฟใหม่ได้	แยกทิ้งลงใน ถังขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับ ขยะอันตราย	พนักงาน ทำความสะอาด/ ฝ่ายอาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๒	หลอดฟลูออ-เรส เซนต์ประเภท อื่น ๆ	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงาน ทำความสะอาด/ ฝ่ายอาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๓	ภาชนะบรรจุ สารเคมีต่าง ๆ เช่น กระป๋อง สเปรย์ เป็นต้น	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงาน ทำความสะอาด/ ฝ่ายอาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๔	อะไหล่ คอมพิวเตอร์ เช่น ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ต่อพ่วง เป็นต้น	เก็บรวบรวมส่ง ฝ่ายบริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ การดูแล คอมพิวเตอร์	แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่ายแยก เก็บรวบรวม เอง	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	จำหน่ายตาม ระเบียบพัสดุฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อนำไป ดำเนินการ รีไซเคิล หรือ กำจัด	บริษัท เอกชน	๑ ครั้ง/ปี
๑๕	เครื่อง คอมพิวเตอร์ เสื่อมสภาพ (ครุภัณฑ์)	เก็บรวบรวมส่ง ฝ่ายบริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ การดูแล คอมพิวเตอร์	แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย แยกเก็บ รวบรวมเอง	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของ แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่าย	จำหน่ายตาม ระเบียบพัสดุฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อนำไป ดำเนินการ รีไซเคิล หรือ กำจัด	บริษัท เอกชน	๑ ครั้ง/ปี และต้อง สอดคล้อง กับ แบบแผน ของทาง ราชการ

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	จุด รวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสาน งาน	วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	ความถี่
๑๖	ขยะทั่วไป	แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ขยะทั่วไป	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่ เก็บกัก ขยะทั่วไป	พนักงาน ทำความสะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	ทุกวัน

๔. มาตรการปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยระยะยาว

๑) รมรณรงค์ ส่งเสริม และปลูกฝังค่านิยม รวมทั้งสร้างพฤติกรรมในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพัฒนาเว็บไซต์กลาง เรื่อง การลด และคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานและภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับทุกภาคส่วน

๒) พัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน ภาครัฐ ด้วยระบบ E-Report ทางเว็บไซต์เพื่อลดการสร้างขยะกระดาษ

๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเร่งผลักดันให้ทุกภาคส่วนดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Procurement) โดยขยายขอบเขตผลิตภัณฑ์ให้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มรายการ สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายง่ายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของวัสดุรีไซเคิล ที่ต้องนำมาใช้ในการผลิต

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) บุคลากรของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด และคัดแยก ขยะมูลฝอย เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานให้กับประชาชนและหน่วยงานเอกชน

๒) ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๓) ปริมาณขยะมูลฝอยในหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจลดลงร้อยละ ๕ หรือคิดเป็น ๑๑,๒๒๕ ตันต่อปี (คำนวณจากหน่วยงานราชการทั้งหมด มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐรวมทั้งสิ้น ๒.๕๓ ล้านคน ดำเนินการลด และคัดแยก ขยะมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดให้ได้น้อยร้อยละ ๕ จะสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอย ที่ส่งกำจัดได้เท่ากับ อัตราการเกิดขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงาน ๐.๓๔ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน x ๒๖๑ วันทำงานต่อปี x ๒.๕๓ ล้านคน x ร้อยละ ๕)

๔) หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ถึง ๑๗ ล้านบาทต่อปี (คำนวณจากปริมาณขยะมูลฝอยที่ลดลง ๑๑,๒๒๕ ตันต่อปี x ค่าเก็บรวบรวมขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบประมาณ ๑,๕๐๐ บาทต่อตัน)

๕) ปริมาณขยะรีไซเคิลที่หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจคัดแยกได้ ก่อให้เกิดรายได้ ๕๖ ล้านบาท ต่อปี (คำนวณจากขยะรีไซเคิลที่คัดแยกออกเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ๑๑,๒๒๕ ตันต่อปี x ราคาขยะรีไซเคิลเฉลี่ย ตามองค์ประกอบในอาคารสำนักงาน ๕ บาทต่อกิโลกรัม) ซึ่งสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๒๖,๖๓๒

ต้นคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (คำนวณจากโปรแกรมการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน))

๖) การงดใช้โฟมบรรจุอาหารในหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถลดการใช้ได้ ๓๑๐ ล้านชิ้นต่อปี (คำนวณจากอัตราการใช้โฟมบรรจุอาหารในอาคารสำนักงาน ๐.๔๗ ชิ้นต่อคนต่อวัน x ๒๖๑ วันทำงานต่อปี x ๒.๕๓ ล้านคน)

๗) การลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถลดการใช้ได้ ๖๒ ล้านใบต่อปี (คำนวณจากอัตราการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในอาคารสำนักงาน ๐.๙๔ ใบต่อคนต่อวัน x ๒๖๑ วันทำงานต่อปี x ๒.๕๓ ล้านคน x ร้อยละ ๑๐)

๘) การลดการใช้แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งในหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถลดการใช้ได้ ๒๖ ล้านใบต่อปี (คำนวณจากอัตราการใช้แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวในอาคารสำนักงาน ๐.๔๐ ใบต่อคนต่อวัน x ๒๖๑ วันทำงานต่อปี x ๒.๕๓ ล้านคน x ร้อยละ ๑๐)

๖. กลไกการบริหารจัดการ

ระดับนโยบาย :

๑) หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง จัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และมีผู้ปฏิบัติในทุกระดับ ร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล ประเมินผลการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยของแต่ละหน่วยงาน และให้รายงานผลการลด คัดแยกขยะมูลฝอย ส่งให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุก ๓ เดือน

๒) การรายงานผลเป็นประจำทุกไตรมาส ตามแบบฟอร์มที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนด

ระดับปฏิบัติ :

๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดประชุมประจำปีของคณะทำงานปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับทุกหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมถึงการจัดฝึกอบรม ชี้แจง ชักจูง ความเข้าใจกับคณะทำงานฯ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้ง “คณะทำงานด้านเทคนิควิชาการ” เพื่อสร้างเครือข่ายให้คำแนะนำวิธีการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และประชาชนทั่วไป

โครงการ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม : อนุรักษ์ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

๑. หลักการและเหตุผล

ถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่นิยมใช้สูงมาก เนื่องจากสะดวกสบาย น้ำหนักเบา และราคาถูก ถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ถูกใช้งานในระยะเวลาสั้นมาก แต่ใช้ระยะเวลาในการย่อยสลายได้ยาวนานมาก จึงมีปริมาณขยะถุงพลาสติกสะสมและตกค้างเป็นจำนวนมาก ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษระบุว่า มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๒๗.๔ ล้านตัน และมีการประมาณการว่าเป็นขยะพลาสติก จำนวนร้อยละ ๑๒ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือประมาณ ๒ ล้านตัน แต่มีการนำขยะพลาสติกกลับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ยเพียง ๐.๕ ล้านตัน อีก ๑.๕ ล้านตัน ถูกนำไปกำจัดและบางส่วนตกค้างในสิ่งแวดล้อม ขยะพลาสติกที่ไม่ได้นำกลับเข้าสู่ระบบการรีไซเคิลส่วนใหญ่เป็นเศษขยะถุงพลาสติกที่ปนเปื้อน อาทิ ถุงร้อน ถุงเย็นบรรจุอาหาร ถุงหิ้ว (ประมาณ ๘๐% หรือประมาณ ๑.๒ ล้านตัน) ขยะจากพลาสติกเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และ คุณภาพสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนอีกด้วย

จากการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับ สถาบันพลาสติก สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พบว่า ในปี ๒๕๕๙ มีปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในประเทศไทย จำนวน ๔๕,๐๐๐ ล้านใบ/ปี ในจำนวนนี้กระจายไปสู่ผู้ใช้ ๓ กลุ่มหลัก คือ

- ๑) ตลาดสดเทศบาล และเอกชน/แผงลอย/อื่น ๆ จำนวนร้อยละ ๔๐ หรือ ประมาณ ๑๘,๐๐๐ ล้านใบ
- ๒) ร้านขายของชำ ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ แห่ง จำนวนร้อยละ ๓๐ หรือ ประมาณ ๑๓,๕๐๐ ล้านใบ
- ๓) ห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ จำนวน ๑๖,๓๓๐ แห่ง จำนวนร้อยละ ๓๐ หรือ ประมาณ ๑๓,๕๐๐ ล้านใบ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นถึงความสำคัญในการลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก โดยเฉพาะในตลาดสด ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการใช้สูงที่สุดถึง ๑๘,๐๐๐ ล้านใบ/ปี จึงดำเนินกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในตลาดสดทั่วประเทศ โดยบรรจุเป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม โดยใช้ชื่อกิจกรรม ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักปลูกฝังจิตสำนึกให้กับพ่อค้าแม่ค้า และ ประชาชนผู้บริโภค ในการลดใช้ถุงพลาสติกซึ่งเป็นบรรจุภัณฑ์ย่อยสลายยาก โดยมี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑-๑๖ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๗๖ จังหวัด และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในตลาดสดลง ร้อยละ ๒๐ หรือ ๓,๖๐๐ ล้านใบ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ลดปริมาณการใช้กล่องโฟมในตลาดสดลง ร้อยละ ๕๐

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและโฟมในพื้นที่ตลาดสดทั่วประเทศ

๒.๒ เพื่อส่งเสริมการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และ ประชาชน ในการร่วมกันลดใช้ถุงพลาสติกหิ้วและโฟมในตลาดสด ผ่านกลไกการทำงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

๓. ระยะเวลา-พื้นที่ดำเนินการ

เริ่มดำเนินการในตลาดสดเทศบาลพร้อมกันทั่วประเทศ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

๔. กลุ่มเป้าหมาย

๔.๑ พ่อค้า แม่ค้าในตลาดสดเทศบาล

๔.๒ ประชาชนผู้บริโภค

๕. เป้าหมายการดำเนินงาน

๕.๑ ลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วในตลาดสดลง ร้อยละ ๒๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๕.๒ ลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารในตลาดสดลง ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๖. กรอบแนวทางการดำเนินงาน

๖.๑ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน และ องค์กรประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ในวงกว้าง

๖.๒ กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนข้อมูล องค์ความรู้ทางวิชาการในการจัดการขยะ โดยเฉพาะถุงพลาสติกหูหิ้ว

๖.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ การสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน การเก็บข้อมูลและรายงานผล

๖.๔ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑-๑๖ สนับสนุนข้อมูลวิชาการและเทคนิคการจัดเก็บข้อมูลแก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

๖.๕ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประสานการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกับ อปท. ในการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน และความเก็บข้อมูล ถุงพลาสติกหูหิ้ว กล่องโฟมบรรจุอาหาร จากตลาดสดเพื่อเป็น (Data baseline) ในการดำเนินงาน

๖.๖ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ดำเนินการร่วมกับ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และ การเฝ้าระวังในพื้นที่

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๗.๑ กำหนดกรอบการดำเนินงานร่วมกัน

๗.๒ จัดทำแผนการดำเนินงาน และจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

๗.๓ ดำเนินการตามแผนงาน

๗.๔ สรุป/ประเมินผลการดำเนินงาน

๗.๕ พัฒนา/ต่อยอดการดำเนินงาน

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ผลผลิต/ผลลัพธ์)

๘.๑ ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วในตลาดสดลดลง ร้อยละ ๒๐ หรือ ๓,๖๐๐ ล้านใบ และปริมาณการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารในตลาดสดมีปริมาณลดลง ร้อยละ ๕๐

๘.๒ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการรณรงค์ ส่งเสริม ให้ประชาชนตระหนักและมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกในตลาดสด

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๙.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- กรมควบคุมมลพิษ
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑-๑๖
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๗๖ จังหวัด

๙.๒ กระทรวงมหาดไทย

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- กรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา

แนวทางรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและโฟมในตลาดสดทั่วประเทศ

"ทำด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก"

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง สสจ. ทสจ. สด. และ ทสม.
2. กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน
3. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน พ่อค้าแม่ค้า
4. ประเมินผลการดำเนินงาน
5. สรุปบทเรียนและขยายผลการดำเนินงาน

กลไกการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่

กรมควบคุมมลพิษ
สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ

สส. สรุปผลการดำเนินงาน
- นำผลการดำเนินงานในพื้นที่
- การรวบรวมจัดทำแผนการดำเนินงาน
มาใช้ในการวางแผนพัฒนา และ
ขยายผลเสนอต่อ รวท. (ปี 61)

เป้าหมาย
ถุงพลาสติกหูหิ้วปริมาณลดลง
ร้อยละ 50
ถุงพลาสติกหูหิ้วปริมาณลดลง
ร้อยละ 20
3,600 ร้านค้า
ขยายผลเป็นหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

ตลาดเทศบาลดำเนินการตามแผนงานโครงการ
เราทำได้ด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก
พร้อมกันทั่วประเทศ (ปี 62)

โครงการทำดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม : การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๑. หลักการและเหตุผล

ถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่นิยมใช้อย่างสูง สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในการจับจ่ายใช้สอย และอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน แต่เนื่องจากถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ยาก ทำให้มีปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกสะสมและตกค้างเป็นจำนวนมาก แม้พลาสติกจะมีอายุยาวนาน แต่มีอายุการใช้งานสั้นมาก โดยจะถูกทิ้งเป็นขยะมูลฝอย ด้วยปริมาณและสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมามีขยะพลาสติกเกิดขึ้นประมาณ ๑๒% ของปริมาณขยะ ที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือประมาณปีละ ๒ ล้านตัน มีการนำขยะพลาสติกกลับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ยประมาณปีละ ๐.๕ ล้านตัน ส่วนที่เหลือ ๑.๕ ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นเศษขยะถุงพลาสติกที่ปนเปื้อน อาทิ ถุงร้อน ถุงเย็นบรรจุอาหาร ถุงหูหิ้ว (ประมาณ ๘๐% หรือ ประมาณ ๑.๒ ล้านตัน)

อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่รัฐบาลนำไปส่งเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมีประมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยปัจจุบัน เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ ๑๖ ล้านคน ปัญหาที่ตามมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวคือขยะและน้ำเสีย โดยเฉพาะขยะพลาสติกส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะกับสัตว์น้ำและสัตว์ป่า ที่ปรากฏได้จากสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ มีการเสนอภาพการตายของสัตว์ทะเล พบเศษขยะและพลาสติกอยู่ในกระเพาะ และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้ประสบปัญหาสัตว์ป่าตาย อันเนื่องจากระบบการย่อยอาหารล้มเหลว โดยพบเศษขยะพลาสติกในลำไส้และกระเพาะอาหารด้วย นอกจากนี้ เศษพลาสติกจากฝาชวดบรรจุภัณฑ์ มีขนาดเล็กและน้ำหนักเบาทำให้ปลิวกระจายไปกับลมและลอยไปตามกระแสน้ำ ส่งผลกระทบต่อปะการัง สัตว์น้ำ และความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงเข้าร่วมดำเนินโครงการทำดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม โดยนำแนวคิดในเรื่องการใช้น้อย ใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle : ๓Rs) ร่วมกับออกประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อห้ามมิให้นำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single - use plastics) เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ อันได้แก่ กล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด รวมทั้งลดการใช้แก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง และนำหลักการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์มาใช้ เพื่อให้การจัดการขยะในอุทยานแห่งชาติได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เหมาะสมเป็นต้นแบบในการจัดการขยะได้ในสถานะที่กระแสรองการท่องเที่ยวได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ งดการนำกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยอาศัย อำนาจตามมาตรา ๑๖ (๑๘) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

๒.๒ ลดการใช้แก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวลง อย่างน้อย จำนวน ๓ ล้านใบ

๒.๓ ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ห้ามนำกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย จำนวน ๑๐ ล้านคน

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ไม่พบกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว และขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดในเขตอุทยานแห่งชาติ

๓.๒ ลดแก้วพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งได้อย่างน้อย จำนวน ๓ ล้านใบ

๓.๓ กลุ่มเป้าหมาย (เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป) อย่างน้อย ๑๐ ล้านคน เข้าร่วมกิจกรรมไม่นำกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ

๔. พื้นที่ดำเนินการ

อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ ประกอบด้วย

- อุทยานแห่งชาติทางบก ๑๒๘ แห่ง
- อุทยานแห่งชาติทางทะเล ๒๖ แห่ง

๕. กิจกรรมที่จะดำเนินการ

ให้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับอุทยานแห่งชาติในพื้นที่

๕.๑ ให้อุทยานแห่งชาติทุกแห่งจัดพิธีเปิดการรณรงค์โครงการทำดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ พร้อมกันทั่วประเทศ

๕.๒ ติดตั้งป้ายประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง จดและลดการใช้พลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single - use plastics) ในเขตอุทยานแห่งชาติ อันได้แก่ การงดนำกล่องโฟมบรรจุอาหาร ลดถุงพลาสติกหิ้ว งดขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามบริเวณต่างๆ

๕.๓ ดำเนินกิจกรรมรณรงค์งดการใช้ถุงพลาสติกหิ้ว งดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร งดการใช้ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด และลดการใช้แก้วพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ภายในและนอกเขตอุทยานแห่งชาติ

๕.๔ ดำเนินกิจกรรมลดการใช้แก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนมาใช้ Green Products หรือการลดราคาเครื่องดื่ม หรืออื่นๆ

๕.๕ ดำเนินกิจกรรมรณรงค์นำขยะคืนถิ่น / มัดจำขยะ

๕.๖ ดำเนินกิจกรรมเก็บขยะชายหาดและขยะใต้ทะเล (ทางทะเล และแหล่งน้ำ)

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ - กรกฎาคม ๒๕๖๒ และจัดต่อเนื่องทุกปี

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ ไม่พบการนำเข้ากล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด ในอุทยานแห่งชาติ

๘.๒ ลดแก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวลง อย่างน้อย จำนวน ๓ ล้านใบ

๘.๓ เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการร้านค้า เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย ๑๐ ล้านคน มีความรู้และเข้าใจ โดยไม่นำกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหิ้ว และขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ

๙. การรายงานผลและการตรวจติดตามผล

๙.๑ ให้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับอุทยานแห่งชาติในพื้นที่ รายงานผลการจัดพิธีเปิดการรณรงค์ โครงการทำดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

- สถานที่ดำเนินกิจกรรม
- จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- รูปแบบกิจกรรม (ต้องไม่มีกล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว ขวดน้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด และแก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง)

๙.๒ จัดส่งรายงานตามแบบฟอร์มรายเดือน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทราบ

โครงการ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม
กิจกรรม : ทำความดีด้วยหัวใจ งดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลกำหนดวิสัยทัศน์ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๘๐) ให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ ประกอบกับนายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ กรณีผลการประชุมขยะทะเลระดับอาเซียน เรื่อง การลดปริมาณขยะทะเลในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกภาคส่วน รวมทั้งบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติกเนื่องจากจะกลายเป็นขยะตกค้างที่ย่อยสลายได้ยาก เพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติกเนื่องจากถุงพลาสติกและโฟมเป็นวัสดุที่ย่อยสลายยาก ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหากไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้อง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีข้อสั่งการให้ทุกหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะภายในพื้นที่ของหน่วยงาน โดยเน้นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดและได้มีการจัดประชุมหารือถึงแนวทางการบริหารจัดการขยะพลาสติก โดยการรณรงค์ลดการใช้พลาสติก ถุงพลาสติกหูหิ้ว และโฟมให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสวนสัตว์ที่อยู่ภายใต้การดูแล ๗ สวนสัตว์ และ ๑ โครงการ ประกอบด้วยสวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์อุบลราชธานี สวนสัตว์ขอนแก่น และโครงการคชอาณาจักร จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาใช้บริการประมาณ ๕ ล้านคนต่อปี ซึ่งประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ที่มีหลากหลายกลุ่มประเภทและอายุ นอกจากนี้องค์การสวนสัตว์ ยังมีแผนงานนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์ ซึ่งมีเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ภายใต้แผนงานนี้ประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คนต่อปี สวนสัตว์จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย เข้ามาเรียนรู้ด้านสัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม

องค์การสวนสัตว์ จึงเข้าร่วมดำเนินโครงการ “ทำดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยนำแนวคิดในเรื่องการนำหลัก 3R (Reduce Reuse Recycle: 3Rs) มาใช้ในการดำเนินงานขององค์การสวนสัตว์ และรณรงค์ให้พนักงาน ลูกจ้าง ตลอดจนนักท่องเที่ยวผู้มาใช้บริการในพื้นที่ของสวนสัตว์ ร่วมกัน ลด ละ เลิก การใช้พลาสติก ถุงพลาสติกหูหิ้ว และโฟมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำ โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจงดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์” รณรงค์ไม่ให้นำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single - use plastics) เข้ามาใช้ในสวนสัตว์ อันได้แก่ กล่องโฟมบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว น้ำดื่มที่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด รวมทั้งลดการใช้แก้วน้ำพลาสติก และนำหลักการจัดการสวนสัตว์แบบ Green Zoo (สวนสัตว์สีเขียว) มาใช้ เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในสวนสัตว์ได้รับการจัดการขยะอย่างครบวงจร และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) มีมาตรการในการรณรงค์ดักใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารและลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์ในสังกัดองค์การสวนสัตว์
- ๒) จัดกิจกรรมรณรงค์ดักใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารและลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์ในสังกัดองค์การสวนสัตว์ให้นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ประชาชนผ่านสื่อออนไลน์ บ้ายประกาศ และช่องทางอื่น ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการอย่างน้อย ๑ ล้านคน
- ๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในกลุ่มผู้เที่ยวชมสวนสัตว์ ตลอดจนพนักงานและลูกจ้างขององค์การสวนสัตว์

๓. เป้าหมาย

- ๑) ไม่มีการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารในพื้นที่สวนสัตว์ในสังกัดองค์การสวนสัตว์ภายในสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) สามารถลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วในพื้นที่สวนสัตว์ในสังกัดองค์การสวนสัตว์ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
- ๓) กลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย ๑ ล้านคน เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ห้ามนำกล่องโฟมบรรจุอาหารและลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในสวนสัตว์
- ๔) ผู้เที่ยวชมสวนสัตว์ ตลอดจนพนักงานและลูกจ้างขององค์การสวนสัตว์มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๔. พื้นที่ดำเนินการ

สวนสัตว์ต่าง ๆ ในสังกัดองค์การสวนสัตว์ ได้แก่ สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์อุบลราชธานี สวนสัตว์ขอนแก่น โครงการคชอาณาจักร จังหวัดสุรินทร์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๖. กิจกรรมที่จะดำเนินการ

- ๑) องค์การสวนสัตว์ขึ้นป้ายประกาศ เรื่อง งดใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารและลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์ทุกแห่งในสังกัดองค์การสวนสัตว์
- ๒) ประชาสัมพันธ์โครงการสื่อออนไลน์ ป้ายประกาศ และช่องทางอื่น ๆ
- ๓) จัดกิจกรรมรณรงค์งดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์ทุกแห่งโดยเริ่มจากเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมในแผนงานนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์เป็นอันดับแรก
- ๔) กิจกรรมการใช้น้อย ใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle: 3Rs) ทั้งภายในสำนักงานขององค์การสวนสัตว์ และสวนสัตว์ทุกแห่ง
- ๕) จัดการสวนสัตว์ตามหลัก Green Zoo (สวนสัตว์สีเขียว) เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยั่งยืน

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- ๑) สวนสัตว์ต่างๆที่เข้าร่วมโครงการไม่มีการนำเข้ากล่องโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในสวนสัตว์
- ๒) ลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์ ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
- ๓) ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างน้อย ๒ ล้านคน ไม่นำกล่องโฟมบรรจุอาหาร และลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วเข้ามาในพื้นที่สวนสัตว์
- ๔) ขยะในพื้นที่สวนสัตว์ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการ ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม : การจัดการขยะบกสู่ขยะทะเล

๑. สถานการณ์และผลกระทบ

จากข้อมูลที่ผ่านมาพบว่าขยะทะเลมีแหล่งกำเนิดจากบนบกร้อยละ ๘๐ และมีแหล่งกำเนิดจากในทะเลร้อยละ ๒๐ โดยร้อยละ ๘๐ ซึ่งมาจากขยะบนบกนั้นเกิดจากขยะที่ไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง จากแหล่งกำเนิดขยะ ได้แก่ บ้านเรือน/ชุมชนอยู่อาศัย แหล่งทิ้งขยะบนฝั่ง บริเวณท่าเรือ และการท่องเที่ยวชายหาด ขยะดังกล่าวถูกปล่อยลงแม่น้ำลำคลองสาธารณะจนไหลออกสู่ทะเล รวมถึงการชะล้าง/พัดพาลงสู่ทะเล โดยส่วนใหญ่จะเป็นขยะพลาสติกประเภทถุงพลาสติก หลอดเครื่องดื่ม ฝาเครื่องดื่ม และภาชนะบรรจุอาหาร สำหรับร้อยละ ๒๐ ซึ่งมีแหล่งกำเนิดในทะเลนั้น เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ได้แก่ การขนส่งทางทะเล การทำการประมงในทะเล จากเรือพาณิชย์/เรือประมง โดยขยะที่พบส่วนใหญ่จะเป็นพวกเศษอวน เศษเชือก และถุงกระสอบ และจากการท่องเที่ยวทางทะเล โดยส่วนใหญ่จะเป็นขยะพลาสติกประเภทแก้วน้ำและขวดพลาสติก กล่องโฟม และกระป๋องเครื่องดื่ม

ขยะทะเลที่พบส่วนใหญ่ จากฐานข้อมูลขยะทะเล กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ๑๐ อันดับขยะทะเลที่พบมากที่สุดในประเทศไทย ได้แก่ ถุงพลาสติก (ร้อยละ ๑๘) ขวดน้ำดื่มพลาสติก (ร้อยละ ๑๗) ขวดน้ำดื่มแก้ว (ร้อยละ ๑๑) โฟม/ภาชนะบรรจุอาหาร (ร้อยละ ๙) หลอด (ร้อยละ ๕) เศษเชือก (ร้อยละ ๔) กระป๋องน้ำ (ร้อยละ ๔) เศษอวน ฝา/จุก ขวดก๊อบแก๊ป และกันบูทรี (แต่ละชนิดพบร้อยละ ๓)

ขยะทะเลเป็นปัญหาสำคัญที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบในหลายด้าน ได้แก่ ๑) ผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากร ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยน และทำลายสัตว์ทะเล โดยทำให้เกิดการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น โดยการติดมากับขยะที่ลอยลอยอยู่ในน้ำ ขยะอวนแหทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน ผลต่อสัตว์ทะเลหายาก โดยขยะเหล่านี้จะไปพันเกี่ยวตามตัวของสัตว์ทะเล เกิดจากการกินเพราะเข้าใจผิดว่าเป็นอาหาร ซึ่งจากผลการศึกษาการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ พบสัตว์ทะเลที่ได้รับผลกระทบจากขยะทะเลถึงร้อยละ ๒๐ ๒) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สร้างความเสียหายให้กับเรือและเครื่องมือประมง อีกทั้งส่งผลต่อจำนวนสัตว์น้ำและการทำการประมง ๓) ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทำลายทัศนียภาพที่สวยงาม ทำให้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวลดลง ๔) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ส่งผลต่อสุขภาพของสัตว์ทะเลและมนุษย์ได้รับบาดเจ็บจากขยะบริเวณชายหาด จากการกินหรือติดบริเวณทางเดินอาหาร หรืออาจได้รับสารพิษจากขยะเหล่านั้น รวมถึงประเด็นของไมโคร พลาสติก เป็นต้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดการขยะพลาสติกที่ตกค้างบนบก ตกค้างสะสมในทะเล จึงได้จัดทำโครงการ “การจัดการขยะบกสู่ขยะทะเล” โดยประกอบด้วยดำเนินการ ๑) การจัดเก็บขยะตกค้างในระบบนิเวศ ได้แก่ ชายหาด ปะการัง และป่าชายเลน ๒) การดำเนินโครงการชายหาดปลอดบุหรี่และปลอดขยะ ๓) การบริหารจัดการขยะทะเลโดยทุนกักขยะ (Boom) และ ๔) การกำจัดขยะในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะ เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า และเกาะสีชัง โดยร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากขยะทะเลที่จะเกิดขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่ลงสู่ทะเล

๒.๒ เพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๓. ระยะเวลา

พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

๔. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล

๕. กรอบแนวทางการดำเนินงาน

๑) การจัดเก็บขยะตกค้างในระบบนิเวศ ได้แก่ ชายหาด ปะการัง และป่าชายเลน เสน เพื่อลดผลกระทบจากขยะทะเลที่จะเกิดขึ้นกับระบบนิเวศ จำนวน ๒๔ จังหวัด

๒) การดำเนินโครงการชายหาดปลอดบุหรี่และปลอดขยะในพื้นที่นาร่อง ๒๔ แห่ง ๑๕ จังหวัด โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อลดปริมาณขยะจากกันบูทซึ่งพบเป็นอันดับต้นๆ ในพื้นที่ชายหาด เป็นต้น โดยจะมีการแจ้งเตือนด้วย SMS เมื่อเข้าพื้นที่ชายหาดดังกล่าว และดำเนินการทำคำสั่งเรื่อง มาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบริเวณชายหาด เพื่อเป็นการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ พื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบริเวณชายหาด ตามแนวชายฝั่งทะเล และพื้นที่ทางทะเลโดยรอบมิให้ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง จากการสูบบุหรี่และการทิ้งกันบูท ขยะมูลฝอย ต่าง ๆ หรือการกระทำใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการทำลาย หรือทำให้เกิดอันตราย ต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง ซึ่งมีผลบังคับเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างปัจจุบันทันด่วน เช่นกรณีการเกิดแพขยะในทะเล เป็นต้น

๓) การบริหารจัดการขยะทะเลโดยทุนักขยะ (Boom) โดยดำเนินการนำร่องใน ๒ พื้นที่ บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาและท่าจีน (แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี) และดำเนินการเพิ่มเติมบริเวณปากแม่น้ำสำคัญทะเลฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน จำนวน ๑๐ พื้นที่ ได้แก่ ๑) แม่น้ำเจ้าพระยา จ.สมุทรปราการ ๒) แม่น้ำท่าจีน จ.สมุทรสาคร ๓) ปากน้ำประแสร์ จ.ระยอง ๔) ปากแม่น้ำจันทบุรี จ.จันทบุรี ๕) ปากน้ำชุมพร จ.ชุมพร ๖) ปากน้ำหลังสวน จ.ชุมพร ๗) ปากคลองสำโรง จ.สงขลา ๘) ปากคลองปากนคร จ.นครศรีธรรมราช ๙) คลองเกาะปันหยี จ.พังงา และ ๑๐) แม่น้ำกระบี่ จ.กระบี่ (แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี)

๔) การกำจัดขยะในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะ เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า และเกาะสีชัง โดยยึดหลัก 3R กับกลุ่มผู้ประกอบการ โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ชุมชน สถานข้าราชการ สถานศึกษา นักท่องเที่ยว โดยสำหรับกรณีเกาะขนาดเล็ก เช่น เกาะเต่า จะใช้มาตรการไม่นำขยะย่อยสลายยาก เช่น ถุงพลาสติก โฟม ขวด พลาสติก หลอดพลาสติก ขึ้นบนเกาะ หากเสี่ยงไม่ได้ให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเก็บรวบรวมไปกำจัดบนฝั่ง พร้อมนี้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ใช้มาตรการทางกฎหมาย เช่น ชายหาดปลอดบุหรี่ ปลอดขยะ และพิจารณาออกประกาศ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตาม ม. ๑๗ ประกอบ ม. ๑๓ และ ม. ๒๗ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในพื้นที่เฉพาะต่างๆ ต่อไป

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ผลผลิต/ผลลัพธ์)

๖.๑ ปริมาณการขยะที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อมทางทะเลลดลง

๖.๒ สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ทะเลไทย โดยร่วมกันลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

